IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2010. gada 26. aprīlis)

par pētniecības kopīgas plānošanas iniciatīvu "Kultūras mantojums un globālās pārmaiņas – jauns uzdevums Eiropai"

(2010/238/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 181. pantu,

tā kā:

(1) Kultūras mantojums *UNESCO* Konvencijas par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību un Konvencijas par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu izpratnē [1] ir ļoti trausls mantojums un pakļauts vairākiem apdraudējumiem novecošanas, nelabvēlīgu vides apstākļu un cilvēku radītas ietekmes dēļ.

(2) Lielākajai daļai Eiropas iedzīvotāju kultūras mantojums ir unikāla un neaizvietojama materiāla vērtība – gan materiālais mantojums vēsturisku ēku, kolekciju, vēsturisku vietu un pārvietojamu kultūras pieminekļu veidā, gan nemateriālais mantojums, kas aptver vēsturi, kolektīvo atmiņu un identitāti.

(3) Klimata un citu vides pārmaiņu, cilvēku darbību un drošības risku kopējā ietekme apdraud Eiropas kultūras mantojumu. Jo īpaši klimata pārmaiņas var izraisīt neatgriezenisku kaitējumu kultūras mantojumam vai būt par iemeslu šā mantojuma zaudēšanai tā trausluma un vecuma dēļ. Turklāt arī katastrofas un drošības riski apdraud kultūras pieminekļu, kas kļuvuši par Eiropas pilsētu un vēsturisku vietu simboliem un veido to tēlu, fizisko stāvokli.

(4) Lai nepieļautu, ka šie apvienotie riski nodara neatgriezenisku kaitējumu Eiropas kultūras mantojumam, nepieciešama saskaņota darbība.

(5) Konkurētspējas padome 2009. gada 3. decembrī iniciatīvu "Kultūras mantojums, klimata pārmaiņas un drošība" (nosaukums vēlāk mainīts uz "Kultūras mantojums un globālās pārmaiņas – jauns uzdevums Eiropai") atzina par jomu, kurā kopīgas plānošanas pieeja piešķirs nozīmīgu papildu vērtību dalībvalstu pašreizējiem sadrumstalotajiem centieniem pētniecības jomā. Tāpēc savos secinājumos tā atzina nepieciešamību uzsākt kopīgas plānošanas iniciatīvu šajā jomā un aicināja Komisiju dot savu ieguldījumu tās sagatavošanā. Turklāt Padome vēlreiz apstiprināja, ka kopīga plānošana ir dalībvalstu īstenojams process, Komisijai iesaistoties vienīgi kā koordinatorei.

(6) Kopīga plānošana kultūras mantojuma un globālo pārmaiņu pētniecībā nodrošinās pētniecības koordinēšanu šajā jomā, būtiski veicinot pilnīgi funkcionējošas Eiropas Pētniecības telpas izveidi kultūras mantojuma saglabāšanai un Eiropas pētniecības nozares vadošā stāvokļa un konkurētspējas nostiprināšanai šajā jomā.

(7) Šajā ieteikumā paredzēto mērķu sasniegšanai dalībvalstīm ir jāsadarbojas ar Komisiju, lai apzinātu iespējamās Komisijas iniciatīvas, kas varētu palīdzēt dalībvalstīm stratēģiskās pētniecības programmas izstrādē un īstenošanā.

(8) Lai Komisija varētu sniegt ziņojumus Eiropas Parlamentam un Padomei, dalībvalstīm regulāri ir jāziņo Komisijai par šajā kopīgajā plānošanas iniciatīvā gūtajiem rezultātiem,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm tiek ieteikts izstrādāt kopīgu koncepciju, kā sadarbība un koordinācija pētniecības jomā Eiropas Savienības mērogā var palīdzēt saglabāt kultūras mantojumu visās tā formās, garantējot tam drošību un ilgtspējīgu izmantošanu.

2. Dalībvalstīm tiek ieteikts izstrādāt kopīgu stratēģisku pētniecības programmu, nosakot vidēja termiņa un ilgtermiņa vajadzības un mērķus pētniecības veikšanai kultūras mantojuma saglabāšanas un izmantošanas jomā, ņemot vērā globālās pārmaiņas. Stratēģiskajā pētniecības programmā jāiekļauj īstenošanas plāns, nosakot prioritātes un termiņus un stratēģiskās pētniecības programmas īstenošanai nepieciešamos pasākumus, instrumentus un līdzekļus.

3. Dalībvalstīm tiek ieteikts stratēģiskās pētniecības programmā un īstenošanas plānā iekļaut šādus pasākumus:

[1] Jēdziena "materiāls un nemateriāls kultūras mantojums" definīciju sk.: *UNESCO* Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, Parīze, 1972. gada 16. novembris; *UNESCO* Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, Parīze, 2003. gada 17. oktobris.

a) valsts programmu un pētniecības darbību attiecīga noteikšana un informācijas apmaiņa par tām;

b) kopīgas plānošanas pasākumu un tehnoloģiju novērtēšanas iespēju palielināšana, īpaši saistībā ar globālo pārmaiņu ietekmi uz kultūras mantojumu un preventīvajiem un saglabāšanas atbildes pasākumiem;

c) apmaiņa ar informāciju, resursiem, paraugpraksi, metodoloģiju un vadlīnijām;

d) to jomu vai pētniecības pasākumu noteikšana, saistībā ar kuriem ir vēlama koordinēšana, kopīgi uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus vai resursu apvienošana;

e) iepriekš d) apakšpunktā apzinātajās jomās kopīgi veicamās pētniecības metožu noteikšana;

f) apmeklētāju un patērētāju mainīgo vajadzību izvērtēšana, nosakot kultūras mantojuma pētniecības programmu mērķus;

g) attiecīgā gadījumā – pašreizējo pētniecības infrastruktūru kopīga izmantošana vai jaunu instrumentu izveide, piemēram, koordinētas datubāzes vai modeļu izstrāde situācijas pasliktināšanās procesu izpētei;

h) valsts un privātā sektora ciešākas savstarpējas sadarbības veicināšana un atbalstīšana, kā arī atvērtu jauninājumu vide dažādos ar kultūras mantojumu saistītos pētniecības pasākumos un uzņēmējdarbības nozarēs, tostarp tūrisma, vēsturisku vietu, ēku vai ainavu ilgtspējīgas uzturēšanas un ierīkošanas vai rekonstrukcijas jomā un saistītos uzņēmējdarbības pakalpojumos;

i) zināšanu, jauninājumu un starpnozaru metodoloģisko pieeju nodošana un izplatīšana;

j) kultūras mantojuma pētniecības centru tīkla izveide.

4. Dalībvalstīm tiek ieteikts izveidot kopīgu vadības struktūru kultūras mantojuma un globālo pārmaiņu jomā, piešķirot tiesības izstrādāt vienotus noteikumus, nosacījumus un procedūras sadarbībai un koordinācijai un uzraudzīt stratēģiskās pētniecības programmas īstenošanu.

5. Dalībvalstīm tiek ieteikts kopīgi īstenot stratēģisko pētniecības programmu, tostarp vietējo valsts pētniecības programmu ietvaros vai ar citu valsts mēroga pētniecības pasākumu starpniecību.

6. Dalībvalstīm tiek ieteikts sadarboties ar Komisiju, lai apzinātu iespējamās Komisijas iniciatīvas, palīdzot dalībvalstīm izstrādāt un īstenot stratēģisko pētniecības programmu, un lai saskaņotu kopīgās programmas ar citām Eiropas Savienības iniciatīvām šajā jomā.

7. Dalībvalstīm tiek ieteikts regulāri ziņot Komisijai par šajā kopīgajā plānošanas iniciatīvā gūtajiem rezultātiem.

Briselē, 2010. gada 26. aprīlī

Komisijas vārdā –

Komisijas locekle

Máire GEOGHEGAN-QUINN